COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 28.10.2021
COM(2021) 686 final

2021/0358 (NLE)

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

privind poziția care urmează să fie luată în numele Uniunii Europene în cadrul Comitetului ambasadorilor ACP-UE în ceea ce privește modificarea Deciziei nr. 3/2019 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE din 17 decembrie 2019 de adoptare a unor măsuri tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE

EXPUNERE DE MOTIVE

1. OBIECTUL PROPUNERII

Prezenta decizie a Comisiei conține o propunere de decizie a Consiliului privind poziția care urmează să fie luată de Uniune în cadrul Comitetului ambasadorilor ACP-UE referitor la modificarea Deciziei nr. 3/2019 privind măsurile tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat dintre UE și grupul statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific (ACP)[1], semnat la Cotonou la 23 iunie 2000 („Acordul de parteneriat de la Cotonou" sau „APC") („decizia privind măsurile tranzitorii")[2]. Aceasta din urmă a fost modificată pentru prima dată prin Decizia nr. 2/2020 a Comitetului ambasadorilor din 4 decembrie 2020[3] de prelungire a aplicării Acordului de parteneriat de la Cotonou până la 30 noiembrie 2021. Comisia propune prelungirea suplimentară a aplicării integrale a dispozițiilor Acordului de parteneriat de la Cotonou până la 30 iunie 2022 sau până la intrarea în vigoare ori aplicarea provizorie a noului acord de parteneriat dintre Uniune și statele ACP, oricare dintre acestea survine mai întâi.

2. CONTEXTUL PROPUNERII

2.1. Acordul de parteneriat de la Cotonou

Din anul 2000, Acordul de parteneriat de la Cotonou reprezintă cadrul pentru relațiile UE cu 79 de țări ACP. Acordul a fost încheiat pentru o perioadă de 20 de ani, de la 1 martie 2000 până la 29 februarie 2020. Acesta a fost revizuit ulterior în 2005 și în 2010.

La 17 decembrie 2019, aplicarea dispozițiilor Acordului de parteneriat de la Cotonou a fost prelungită prin Decizia nr. 3/2019 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE până la 31 decembrie 2020 sau până la intrarea în vigoare a noului acord de parteneriat dintre Uniune și statele ACP, oricare dintre acestea survine mai întâi. Aceasta din urmă a fost modificată pentru prima dată prin Decizia nr. 2/2020 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE din 4 decembrie 2020[4] de prelungire a aplicării Acordului de parteneriat de la Cotonou până la 30 noiembrie 2021.

Negocierile în vederea unui nou acord de parteneriat ACP-UE au fost lansate în septembrie 2018. La 15 aprilie 2021, negociatorii-șefi au parafat textul unui nou acord de parteneriat între Uniune și membrii Organizației statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific (Organizația statelor ACP). Ulterior, Comisia a transmis Consiliului propunerea sa spre semnare. Cu toate acestea, negocierile au fost redeschise și sunt în desfășurare în ceea ce privește natura juridică a acordului. A devenit clar că negocierile nu vor avea ca rezultat un nou acord care să fie gata să fie aplicat până la data actuală de expirare a aplicării Acordului de parteneriat de la Cotonou, la 30 noiembrie 2021. Situația ar conduce la un vid în relațiile dintre UE și ACP cu privire la care trebuie găsită o soluție.

---

[1] Decizia Consiliului din 19 decembrie 2002 privind încheierea Acordului de parteneriat dintre statele din Africa, Caraibe și Pacific, pe de o parte, și Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de altă parte, semnat la Cotonou la 23 iunie 2000 (JO L 65, 8.3.2003, p. 27).

[2] Decizia nr. 3/2019 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE din 17 decembrie 2019 de adoptare a unor măsuri tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE [2020/2].

[3] Decizia nr. 2/2020 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE din 4 decembrie 2020 de modificare a Deciziei nr. 3/2019 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE privind adoptarea unor măsuri tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE,

[4] Decizia nr. 2/2020 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE din 4 decembrie 2020 de modificare a Deciziei nr. 3/2019 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE privind adoptarea unor măsuri tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE,

2.2. Consiliul de miniștri ACP-UE

Consiliul de miniștri ACP-UE este un organism la nivel ministerial creat prin acord (articolul 15 din APC). Acesta cuprinde, pe de o parte, membri ai Consiliului Uniunii Europene și membri ai Comisiei Europene și, pe de altă parte, câte un membru al guvernului fiecărui stat ACP. Printre altele, Consiliul de miniștri are atribuția de a lua deciziile necesare pentru punerea în aplicare și executarea APC. Consiliul de miniștri ia decizii prin acordul comun al părților. Pentru ca deciziile să fie valabile trebuie să fie prezenți (i) jumătate din membrii Consiliului Uniunii Europene (și anume 14 miniștri din statele membre ale UE), (ii) un membru al Comisiei și (iii) două treimi dintre membrii care reprezintă guvernele statelor ACP (și anume membri ai guvernului din 55 de state ACP diferite).

2.3. Măsuri tranzitorii

Articolul 95 alineatul (4) al doilea paragraf din APC prevede: „Consiliul de miniștri adoptă măsurile tranzitorii care pot fi necesare până la intrarea în vigoare a noului acord.” În conformitate cu articolul 95 alineatul (4) al doilea paragraf din APC, pot fi aplicate măsuri tranzitorii pentru a prelungi aplicabilitatea întregului APC sau a unor părți din acesta până la data aplicării noului acord (aplicare provizorie sau intrare în vigoare). Pentru a menține continuitatea juridică, politică și instituțională cu țările ACP, având în vedere că noul acord nu va deveni aplicabil înainte de expirarea cadrului juridic existent, este necesar să se prelungească măsurile tranzitorii adoptate pentru a continua aplicarea acordului actual.

2.4. Modificarea măsurilor tranzitorii de către Comitetul ambasadorilor ACP-UE

În conformitate cu articolul 95 alineatul (4) din APC, decizia privind măsurile tranzitorii trebuie luată de Consiliul de miniștri ACP-UE. Cu toate acestea, în temeiul articolului 15 alineatul (4) din APC, Consiliul de miniștri poate să delege competențe Comitetului ambasadorilor. În acest scop, la 23 mai 2019, Consiliul de miniștri a delegat Comitetului ambasadorilor competența de a adopta decizia privind măsurile tranzitorii[5]. În temeiul articolului 16 alineatul (2) din APC, Comitetul ambasadorilor poate adopta sau modifica decizii obligatorii pentru părți în limitele mandatului conferit de Consiliul de miniștri.

În conformitate cu articolul 1 din Regulamentul de procedură al Comitetului ambasadorilor[6], acesta se reunește periodic, în special pentru a pregăti reuniunile Consiliului de miniștri și ori de câte ori se dovedește necesar, la cererea uneia dintre părți. Având în vedere această flexibilitate, Comitetul ambasadorilor poate asigura faptul că modificarea deciziei privind măsurile tranzitorii este adoptată în timp util și nu mai târziu de noiembrie 2021.

Prin urmare, în cadrul uneia dintre reuniunile sale, Comitetul ambasadorilor ACP-UE trebuie să adopte modificarea deciziei privind măsurile tranzitorii („actul avut în vedere”). Scopul actului avut în vedere este de a prelungi suplimentar aplicarea Acordului de parteneriat de la Cotonou în ansamblul său, până la 30 iunie 2022 sau până la intrarea în vigoare ori aplicarea provizorie a noului acord de parteneriat dintre Uniune și statele ACP, oricare dintre acestea survine mai întâi.

---

5 Decizia nr. 1/2019 a Consiliului de miniștri ACP-UE din 23 mai 2019 în ceea ce privește delegarea de competențe către Comitetul ambasadorilor ACP-UE în ceea ce privește decizia de a adopta măsuri tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE [2019/920] (JO L 146, 5.6.2019, p. 114).

6 Decizia nr. 3/2005 a Consiliului de miniștri ACP-UE din 8 martie 2005 privind adoptarea Regulamentului de procedură al Comitetului ambasadorilor ACP-UE (JO L 95, 14.4.2005, p. 51).

3. POZIȚIA CARE URMEAZĂ SĂ FIE LUATĂ ÎN NUMELE UNIUNII

Comisia propune ca decizia actuală privind măsurile tranzitorii ale APC să fie modificată pentru a prelungi aplicarea Acordului de parteneriat de la Cotonou până la 30 iunie 2022, cu excepția cazului în care noul acord va intra în vigoare sau va fi aplicat provizoriu înainte de data respectivă.

Având în vedere cele de mai sus, poziția propusă a Uniunii trebuie să fie adoptată în cadrul unei reuniuni a Comitetului ambasadorilor ACP-UE.

4. TEMEI JURIDIC

4.4. Temeiul juridic procedural

4.1.1. Principii

Articolul 218 alineatul (9) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) prevede posibilitatea adoptării unor decizii de stabilire „a pozițiilor care trebuie adoptate în numele Uniunii în cadrul unui organism creat printr-un acord, în cazul în care acest organism trebuie să adopte acte cu efecte juridice, cu excepția actelor care modifică sau completează cadrul instituțional al acordului”.

Conceptul de „acte cu efecte juridice” include actele care au efecte juridice în temeiul normelor de drept internațional aplicabile organismului în cauză. Sunt, de asemenea, incluse instrumentele care nu au un caracter obligatoriu în temeiul dreptului internațional, dar care „au vocația de a influența în mod decisiv conținutul reglementării adoptate de legiuitorul Uniunii”[7].

4.1.2. Aplicarea la cazul în discuție

În conformitate cu articolul 95 alineatul (4) al doilea paragraf din Acordul de parteneriat ACP-UE semnat la Cotonou la 23 iunie 2000, pot fi aplicate măsuri tranzitorii pentru a prelungi aplicabilitatea întregului APC sau a unor părți din acesta până la data aplicării noului acord (aplicare provizorie sau intrare în vigoare după ratificarea de către toate părțile). În special, „Consiliul de miniștri adoptă măsurile tranzitorii care pot fi necesare până la intrarea în vigoare a noului acord”.

Prin urmare, este clar faptul că actul pe care Comitetul ambasadorilor ACP-UE este invitat să îl adopte constituie un act cu efecte juridice. Decizia Comitetului ambasadorilor avută în vedere va avea caracter obligatoriu în temeiul dreptului internațional, în conformitate cu articolele 15 și 16 din acord.

Comitetul ambasadorilor este un organism instituit în temeiul articolului 16 din Acordul de parteneriat de la Cotonou.

Uniunea Europeană este parte contractantă, alături de statele sale membre, la Acordul de parteneriat de la Cotonou și, prin urmare, va avea obligații în temeiul deciziei Comitetului ambasadorilor avute în vedere.

Prin urmare, temeiul juridic procedural al deciziei propuse este articolul 218 alineatul (9) din TFUE.

[7] Hotărârea Curții de Justiție din 7 octombrie 2014, Germania/Consiliul, C-399/12, EU:C:2014:2258, punctele 61-64.

4.2. Temeiul juridic material

4.2.1. Principii

Temeiul juridic material al unei decizii adoptate în temeiul articolului 218 alineatul (9) din TFUE depinde în primul rând de obiectivul și de conținutul actului avut în vedere cu privire la care se adoptă o poziție în numele Uniunii. În cazul în care actul avut în vedere urmărește două obiective sau include două elemente, iar unul dintre aceste obiective sau elemente poate fi identificat ca fiind obiectivul sau elementul principal, iar celălalt obiectiv sau element are mai degrabă un caracter accesoriu, decizia adoptată în temeiul articolului 218 alineatul (9) din TFUE trebuie să se întemeieze pe un singur temei juridic material, respectiv cel impus de obiectivul sau de elementul principal sau predominant.

4.2.2. Aplicarea la cazul în discuție

Obiectivul principal și conținutul actului avut în vedere se referă la funcționarea APC în ansamblu, în special la prelungirea aplicării sale dincolo de data de expirare preconizată. Astfel, temeiul juridic material al deciziei Consiliului trebuie să fie determinat în raport cu Acordul de parteneriat de la Cotonou în ansamblul său[8].

APC a fost încheiat ca un acord de asociere și, prin urmare, a fost întemeiat pe articolul 310 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, echivalentul articolului 217 din TFUE. Prin urmare, temeiul juridic material al deciziei propuse este articolul 217 din TFUE.

4.3. Concluzie

Obiectivul principal și conținutul actului avut în vedere se referă la funcționarea APC în ansamblu, în special la prelungirea aplicării sale dincolo de data de expirare preconizată. Astfel, temeiul juridic material al deciziei Consiliului trebuie să fie determinat în raport cu Acordul de parteneriat de la Cotonou în ansamblul său[9].

APC a fost încheiat ca un acord de asociere și, prin urmare, a fost întemeiat pe articolul 310 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, echivalentul articolului 217 din TFUE. Prin urmare, temeiul juridic material al deciziei propuse este articolul 217 din TFUE.

[8] A se vedea, în special, hotărârea în cauza C-244/17, Comisia/Consiliul („Kazahstan”), [ECLI:EU:C:2018:662], p. 40 și jurisprudența menționată.

[9] A se vedea, în special, hotărârea în cauza C-244/17, Comisia/Consiliul („Kazahstan”), [ECLI:EU:C:2018:662], p. 40 și jurisprudența menționată.

2021/0358 (NLE)

Propunere de

DECIZIE A CONSILIULUI

privind poziția care urmează să fie luată în numele Uniunii Europene în cadrul Comitetului ambasadorilor ACP-UE în ceea ce privește modificarea Deciziei nr. 3/2019 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE din 17 decembrie 2019 de adoptare a unor măsuri tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 217, coroborat cu articolul 218 alineatul (9),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

întrucât:

(1) Acordul de parteneriat între membrii grupului statelor din Africa, zona Caraibilor și Pacific („ACP”), pe de o parte, și Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de altă parte („Acordul de parteneriat ACP-UE”)[10] a fost semnat la Cotonou la 23 iunie 2000. Acordul de parteneriat ACP-UE a intrat în vigoare la 1 aprilie 2003 și urmează să se aplice până la 30 noiembrie 2021, în conformitate cu Decizia nr. 3/2019 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE din 17 decembrie 2019 de adoptare a unor măsuri tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE („decizia privind măsurile tranzitorii”)[11], astfel cum a fost modificată prin Decizia nr. 2/2020 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE din 4 decembrie 2020 de modificare a Deciziei nr. 3/2019 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE privind adoptarea unor măsuri tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE.

(2) În temeiul articolului 95 alineatul (4) primul paragraf din Acordul de parteneriat ACP-UE, în septembrie 2018 au început negocierile în vederea încheierii unui nou acord de parteneriat ACP-UE. Noul acord nu va fi gata pentru a fi aplicat până la data expirării actualului Acord de parteneriat ACP-UE. Prin urmare, se consideră necesară modificarea Deciziei nr. 3/2019 privind măsurile tranzitorii pentru a prelungi suplimentar aplicarea dispozițiilor actualului Acord de parteneriat ACP-UE.

(3) Articolul 95 alineatul (4) al doilea paragraf din Acordul de parteneriat ACP-UE prevede adoptarea de către Consiliul de miniștri a măsurilor tranzitorii care ar putea fi necesare până la intrarea în vigoare a noului acord.

(4) În temeiul articolului 15 alineatul (4) din Acordul de parteneriat de la Cotonou, la 23 mai 2019, Consiliul de miniștri ACP-UE a delegat Comitetului ambasadorilor

[10] Acord (JO L 317, 15.12.2000, p. 3), astfel cum a fost modificat prin acordul semnat la Luxemburg la 25 iunie 2005 (JO L 209, 11.8.2005, p. 27) și prin acordul semnat la Ouagadougou la 22 iunie 2010 (JO L 287, 4.11.2010, p. 3).

[11] Decizia nr. 3/2019 a Comitetului ambasadorilor ACP-UE din 17 decembrie 2019 de adoptare a unor măsuri tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE [2020/2].

ACP-UE competența de a adopta măsurile tranzitorii. Comitetul ambasadorilor ACP-UE urmează să aibă o reuniune periodică, în cadrul căreia va lua decizia de a adopta măsuri tranzitorii în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE.

(5) Este oportun să se stabilească poziția care urmează să fie adoptată în numele Uniunii în cadrul Comitetului ambasadorilor ACP-UE, întrucât actul avut în vedere va fi obligatoriu pentru Uniune.

(6) Prevederile Acordului de parteneriat ACP-UE vor continua să se aplice cu scopul de a menține continuitatea relațiilor dintre Uniune și statele sale membre, pe de o parte și statele ACP, pe de altă parte. În consecință, măsurile tranzitorii modificate nu sunt destinate să modifice Acordul de parteneriat ACP-UE, astfel cum se prevede la articolul 95 alineatul (3) din acesta,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Poziția care urmează să fie luată în numele Uniunii în cadrul Comitetului ambasadorilor ACP-UE, în temeiul articolului 95 alineatul (4) din Acordul de parteneriat ACP-UE, este de a modifica Decizia nr. 3/2019 privind măsurile tranzitorii în vederea prelungirii aplicării tuturor dispozițiilor Acordului de parteneriat ACP-UE, până la 30 iunie 2022 sau până la data intrării în vigoare ori a aplicării provizorii a noului acord de parteneriat dintre Uniune și statele ACP, oricare dintre acestea survine mai întâi.

Articolul 2

Prezenta decizie se adresează Comisiei.

Adoptată la Bruxelles,

Pentru Consiliu,
Președintele